

Bijkomend advies van de VVC op het informeel advies van de SARC bij het voorontwerp van decreet bovenlokaal cultuurbeleid

De VVC sluit zich aan bij het informeel advies dat door de SARC werd aangeleverd op 13 november 2017. Aansluitend bij dit advies stipt de VVC nog enkele aandachtspunten en wensen vanuit het perspectief van de cultuurcentra (inclusief de gemeenschapscentra) aan. De VVC is steeds bereid om deze verder toe te lichten.

Algemeen

Door het transversale uitgangspunt van het decreet is het onduidelijk waar de bovenlokale ondersteuning van specifieke taken in de toekomst een plaats zal krijgen (vb. het streekgericht bibliotheekbeleid) en waar de ontwikkeling van specifieke bovenlokale initiatieven de nodige structurele aandacht en ondersteuning zullen krijgen, zoals bijvoorbeeld de bovenlokale opdracht van cultuurcentra met betrekking hun cultuurspreidende opdracht.

Het decreet wil het bovenlokale niveau verder stimuleren en ontwikkelen door samenwerking en transversaliteit op de voorgrond te plaatsen. Binnen het verkennen van die transversale aanpak vraagt de VVC om **de cultuurcentra hierbij te erkennen als de bemiddelende partners bij uitstek omdat ze in hun werking en bestaan transversaal zijn**. In de cultuurcentra huizen er verschillende disciplines letterlijk samen: kunsten, amateurkunsten, vormingswerk, educatie, sociaal-artistiek werk, ... en komen diverse domeinen met elkaar in aanraking: erfgoed, onderwijs, welzijn, jeugd, ... De cultuurcentra zijn de perfecte bemiddelaars op dat vlak. We vragen dan ook dat ze erkend worden voor deze rol en ruimte krijgen om die verder uit te werken. De VVC voelt zich gesterkt door minister Gatz bij deze stelling omdat de minister zelf aangaf dat hij gelooft in de unieke werksoort die de cultuurcentra zijn: *“Cultuurcentra kunnen daarbij (de leefwereld van makers en publiek dichter bij elkaar) als geen ander een verbindende en bemiddelende rol opnemen. De voorlopers onder hen zijn dat al aan het doen, hebben dat begrepen. Die goede praktijken willen we zeker ook meenemen als model in het nieuwe decreet. De symbiose van kennis over de kunsten en het sociaal-culturele werk maakt van onze cultuurcentra nog steeds een unieke werksoort, die lokaal en bovenlokaal in staat is om die nieuwe allianties te smeden.”*¹

Projectsubsidies

Zoals aangegeven in het SARC advies is de drieledige opbouw van het decreet met projectsubsidies, samenwerkingsverbanden en structurele omkadering een evenwichtig instrumentarium voor de ondersteuning en verdere ontwikkeling van een duurzame bovenlokale cultuurwerking in Vlaanderen.

In de tekst Blijspel of Tragedie geven cultuurcentra zelf aan dat om hun lokale en bovenlokale relevantie te bewijzen **samenwerking, verbreding en verdieping successleutels zijn**. Via de projectsubsidies in dit decreet kan hierop zeker ingespeeld worden. Deze subsidiestroom kan een mooie opstap zijn om al bestaande samenwerking uit te diepen of om nieuwe samenwerkingen op te zetten. Over samenwerking geeft de sector aan dat die breder moet gaan dan louter het afstemmen met partners. Daarom vragen de cultuurcentra ruimte, tijd en middelen voor verdere ontwikkeling van communicatieve en inhoudelijke samenwerking. Ook hiervoor kunnen projectsubsidies in

¹ Debat in de commissie cultuur op 5/10/2017 naar aanleiding van de vraag om uitleg over de drastische daling van het aantal theateervoorstelling in culturele centra van Katia Segers (s.pa)

aanmerking komen. Het is echter onvoldoende duidelijk of deze ambities van de cultuurcentra hierbinnen een plaats zullen krijgen. Een van de criteria van de projectsubsidies is namelijk dat het project de reguliere werking van de aanvragende actor overstijgt. Daarbij **stelt de VVC zich de vraag wat wordt verstaan onder de reguliere werking van een organisatie**: zijn cultuurcentra die in het decreet lokaal cultuurbeleid een streekgerichte opdracht kregen en ondertussen lokaal ingekanteld regulier lokaal of bovenlokaal? En als ze regulier bovenlokaal zijn: hoe worden ze dan in deze erkend? Waar wordt de reguliere opdracht van de cultuurcentra nog beschreven? En dus op welke criteria zullen de beoordelingscommissies zich hiervoor baseren?

Structurele verankering van bovenlokale samenwerking ifv cultuurspreiding

Eveneens in de tekst Blijspel of Tragedie geven cultuurcentra aan dat spreiding op regionaal niveau één van de grootste uitdagingen is. Bijvoorbeeld voor het aanbieden van duurdere topvoorstellingen, van onbekend en gekend werk, van nieuw werk en gevestigde waarden. Het spreidingsvraagstuk loopt al jaren. Maar met het doornippen van de decretale lijn tussen Vlaanderen en de cultuurcentra wankelt het systeem van cultuurspreiding extra. De VVC vraagt om binnen dit decreet hier deels een antwoord op te voorzien in de zin van structurele verankering van samenwerkingen tussen partners die het spreiden van cultuur ter harte nemen, zonder dit te moeten doen in de vorm van een IGS.

Daarnaast biedt het voorontwerp geen mogelijkheden van structurele ondersteuning voor organisaties die op een duurzame structurele manier bovenlokaal wensen te werken, buiten een IGS-structuur. We adviseren dit toe te voegen ofwel via de eerste pijler en de projectsubsidies tot max 4 jaar mogelijk te maken. Ofwel door deze mogelijkheid aan de tweede pijler toe te voegen. Dit zou een erkenning betekenen voor organisaties zoals bijvoorbeeld cultuurcentra die zich regionaal wensen te profileren in samenwerking met bijvoorbeeld andere lokaal georiënteerde cultuur- of gemeenschapscentra.

De vraag naar structurele verankering en erkenning vanuit onze sector komt er niet zomaar. Binnen het hele, recente, debat omtrent de spreiding van cultuur gaf de minister aan de cultuurcentra hierbinnen niet los te laten. We verwijzen opnieuw naar het debat in de commissie cultuur van 5/10/2017. De minister zegt daarin het volgende: *(...) ik wil u verzekeren dat we de culturele spreiding en de cultuurcentra niet zullen loslaten. De Vlaamse overname van de provinciale cultuurbevoegdheden is een kans. Die laat ons toe, en noopt ons ook, om dit alles te bundelen in een bovenlokaal of regionaal Cultuurdecreet. Als dat lokaal Cultuurdecreet inderdaad wel degelijk grotendeels is verdampt, gaan we over naar meer bovenlokale coaching en spreiding, financiële ondersteuning en stimuli inbegrepen, want de middelen die we van de provincie overnemen, stellen ons daartoe ook in staat.* De minister stelt er ook: *Toen ik in rekto:verso zijn (Wouter Hillaert) meest recente pennenvrucht las, werd mijn aandacht getrokken door deze prachtige zin: "Cultuurcentra zijn niet de achtertuin van de kunsten, maar juist de braakliggende voortuin van hoe die kunsten hun publieke draagvlak kunnen en moeten blijven vernieuwen."*

Om dit verder te kunnen waarmaken en de opgebouwde expertise en kennis in onze sector blijvend en optimaal te laten redeneren zijn er op lange termijn zekerheden nodig en kunnen we dit niet laten afhangen van projecten of minder flexibele vormen van samenwerking.

Steunpunt

Zoals beschreven in het advies acht de SARC het cruciaal dat het steunpunt een goede afstemming en samenwerking met de andere (sectorale) steunpunten of organisaties met steunpuntfuncties zal verzekeren, wetende dat de hertekening van de bovenbouw nog in volle ontwikkeling is. Er moet worden nagedacht over een manier waarop alle sectoren in het steunpunt gelijkwaardig aan bod

zouden komen en hoe de autonomie van het steunpunt gedefinieerd wordt. Ook is niet duidelijk wat de verhouding met het VVSG is, wanneer het steunpunt ook de lokale besturen zal ondersteunen. Dit moet minstens in de Memorie van Toelichting verdere duiding krijgen. In het voorontwerp van decreet staat vermeld dat het steunpunt een intermediaire rol vervult tussen bovenlokale culturele veld en Vlaamse overheid. De VVC is ervan overtuigd dat er ook een intermediaire rol te spelen is tussen het bovenlokale en lokale culturele veld door een organisatie. De VVC wil daarbij een verantwoordelijkheid opnemen, indien de nodige investering en ondersteuning daarbij volgen.

Daarbij valt het de VVC op dat het domein van het lokaal cultuurbeleid niet meer expliciet benoemd wordt in het voorontwerp van decreet, alsook niet bij het onderdeel over het nieuw op te richten steunpunt. Hoewel de VVC geen voorafname wil doen aan de hertekening van de bovenbouw, wil het toch benadrukken dat er een grote nood is en blijft aan de ondersteuning van het lokale cultuurbeleid en haar instellingen zoals het cultuurcentrum. Met de gemeenteraadsverkiezingen van oktober 2018 en de sterk veranderde beleidscontext is een sterke ondersteunende en inspirerende partner meer dan ooit nodig. De VVC vraagt dan ook prioriteit te geven aan een steunpunt dat het lokale cultuurbeleid ondersteunt.

16 november 2017